

**STANOWISKO
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA**

z dnia 27 września 2012 r.

w sprawie udostępniania akt sądowych przez prezesów sądów powszechnych w ramach nadzoru administracyjnego sprawowanego przez Ministra Sprawiedliwości.

Z dniem 28 marca 2012 r., na skutek nowelizacji ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. nr 98, poz. 1070 z późn. zm.) został istotnie zmieniony model nadzoru administracyjnego Ministra Sprawiedliwości nad sądami powszechnymi. W miejsce dotychczasowej regulacji, która przewidywała bezpośredni zwierzchni nadzór Ministra Sprawiedliwości nad działalnością administracyjną sądów, wprowadzono podział nadzoru na wewnętrzny i zewnętrzny. W aktualnie obowiązującym art. 9a ustawy, wewnętrzny nadzór nad działalnością sądów sprawują prezesi sądów, zaś zewnętrzny nadzór nad działalnością sądów sprawuje Minister Sprawiedliwości.

W ramach kompetencji przewidzianych w art. 37g ustawy, Minister Sprawiedliwości uprawniony jest do:

1. analizy informacji rocznych o działalności sądów,
2. ustalania ogólnych kierunków wewnętrznego nadzoru administracyjnego, wykonywanego przez prezesów sądów apelacyjnych,
3. kontrolowania wykonywania obowiązków nadzorczych przez prezesów sądów apelacyjnych oraz wydawania stosownych zarządzeń.

Ponadto, w przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności administracyjnej sądu lub niewykonania przez prezesa sądu apelacyjnego zarządzeń, Minister Sprawiedliwości może zarządzić: przeprowadzenie lustracji sądu lub wydziału sądu, przeprowadzenie lustracji działalności nadzorczej prezesa sądu. Zarządzając przeprowadzenie czynności, o których mowa wyżej, Minister Sprawiedliwości wyznacza prezesowi sądu apelacyjnego zakres i termin ich przeprowadzenia. W uzasadnionych przypadkach Minister Sprawiedliwości może zarządzić przeprowadzenie czynności przez sędziów wizytatorów z obszaru innej apelacji.

Z przyznanych uprawnień wynika, że nadzór zewnętrzny Ministra Sprawiedliwości wykonywany jest przez prezesów sądów apelacyjnych.

Taki model nadzoru został wprowadzony z inicjatywy Ministra Sprawiedliwości. W uzasadnieniu rządowego projektu ustawy zmieniającej z dniem 28 marca 2012 r. ustawę Prawo o ustroju sądów powszechnych wskazano, że „nowelizacja dotychczasowych zasad sprawowania przez Ministra Sprawiedliwości nadzoru nad działalnością administracyjną sądów zmierza do ograniczenia nadzoru Ministra Sprawiedliwości w zakresie „toku i sprawności postępowania”.

W trybie zewnętrznego nadzoru administracyjnego, ustawa nie zawiera upoważnienia dla Ministra Sprawiedliwości do żądania przesyłania mu akt sądowych.

Ustawa zmieniająca ustawę „Prawo o ustroju sądów powszechnych” została uchwalona w dniu 18 sierpnia 2011 r., w części dotyczącej nadzoru administracyjnego weszła w życie z dniem 28 marca 2012 r. została. Do chwili obecnej, pomimo upływu ponad roku od dnia uchwalenia zmian do ustawy, Minister Sprawiedliwości nie wydał rozporządzenia na podstawie art. 37i ustawy, które miało uregulować szczegółowy tryb sprawowania nadzoru administracyjnego nad sądami powszechnymi. Ponadto nie dostosował rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. - Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U nr 38, poz. 249 z późn. zm.), do aktualnie obowiązujących przepisów ustawy.

Krajowa Rada Sądownictwa zwraca się o pilne wykonanie ciążącego na Ministrze Sprawiedliwości ustawowego obowiązku, przez wydanie i dostosowanie aktów wykonawczych do obowiązujących przepisów ustawy.